

TITULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Técnica e práctica da conservación activa e preventiva dos bens escultóricos

Departamento: Conservación e restauración de escultura

Obrigatoria da especialidade

Curso: 4º escultura

2º Cuadrimestre

8 ECTS

Teórico-práctica

Profesor: Antón Pereira Abonjo

anton.pereira@edu.xunta.gal

Horario: 15 horas semanais

DESCRIPCIÓN DA MATERIA

Aplicación dos sistemas e técnicas de intervención para a conservación activa e preventiva, e restauración dos bens escultóricos. Estudo de alteracións, para establecer diagnoses e propostas de tratamento. Definición dos criterios de intervención. Execución dos tratamentos de conservación-restauración propios, mediante obra real ou, ocasionalmente maquetas. Elaboración de informes.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e a comunicación.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T9	Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinares e en contextos culturais diversos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.
X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.
X4	Determinar os exames ou análises precisos e avaliar os seus resultados.
X7	Deseñar sistemas e tratamentos de conservación e restauración.
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinario.
X15	Coñecer os riscos laborais e as medidas e normas de seguridade e saúde e a súa aplicación para o restaurador, os bens culturais e o medio.

X16	Avaliar a eficacia dos tratamentos realizados.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE ESCULTURA	
EE1	Diagnosticar as alteracións dos bens escultóricos e dos seus materiais constitutivos mediante o seu exame, identificación, análise e valoración.
EE2	Decidir e executar os tratamentos máis adecuados a cada caso, poñendo en práctica os coñecementos, os criterios, os procedementos técnicos e as habilidades e destrezas adquiridas.
EE4	Planificar, documentar e facer o seguimento do proceso de conservación e restauración dos bens escultóricos, aplicando a metodoloxía de traballo pertinente.
EE5	Establecer un diálogo interdisciplinario con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concerner ao patrimonio escultórico.
EE8	Realizar unha análise crítica da metodoloxía, os tratamentos e os materiais empregados e avaliar a eficacia da intervención realizada.
EE10	Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA	
Coñecer e diferenciar outros materiais orgánicos empregados en escultura tradicional e as súas alteracións.	
Coñecer e diferenciar materiais empregados en escultura contemporánea e as súas alteracións.	
Deseñar os sistemas e tratamentos de conservación e restauración mais axeitados a estas obras e levalos a cabo, poñendo en práctica os coñecementos, os criterios, os procedementos técnicos e as habilidades e destrezas adquiridas.	

UNIDADES DIDÁCTICAS		
Unidade	Subtemas	% da materia
Outros materiais orgánicos naturais empregados en escultura.	-Natureza dos materiais. -Alteracións. -Tratamentos.	75%
Outros materiais orgánicos sintéticos empregados en escultura tradicional.	-Natureza dos materiais. -Alteracións. -Tratamentos.	25%

PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Sesións maxistras	50		50

Resolución de problemas ou exercicios	20	5	25
Prácticas de laboratorio	110		110
Estudo e/ou traballo autónomo		15	15
Total	180	20	200

METODOLOXÍA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Sesións maxistras	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas ou exercicios. Informes, memorias de prácticas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (talleres de conservación-restauración).

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

Método	Criterios	% avaliación
Probas escritas, combinando respostas longas e curtas	- Aplicación dos coñecementos adquiridos - Corrección no desenvolvemento do exercicio	60 %
Resolución de problemas e/ou exercicios (Lectura, resumo e comentario de textos) Informes, memorias de prácticas	- Puntualidade na entrega - Calidade: rigor técnico; grao de aplicación de conceptos teóricos - Capacidade de reflexión, síntese para establecer conclusións - Claridade e eficacia na expresión. Forma	20 %
Observación sistemática a través do seguimento do traballo na aula-taller	- Participación - Interese - Asimilación e aplicación dos coñecementos adquiridos. - Calidade no traballo - Responsabilidade no traballo - Capacidade de organización - Asistencia continuada	20%

Total	100 %
OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN	
Dado o carácter práctico da materia, a asistencia é necesariamente obrigatoria. A non asistencia ás clases implicará a imposibilidade do desenvolvemento correcto da materia, repercutindo necesariamente na cualificación e na perda da avaliación que se realiza de modo continuo ao longo do curso. Avaliarase así, de forma continuada, o progreso no proceso de aprendizaxe, incluíndo este proceso todos os resultados acadados no traballo de clase (realización de todas as prácticas, exercicios ou traballos dentro do calendario e prazos estipulados), e nos exames propostos ao longo do curso. Ao rematar o curso, na convocatoria ordinaria, se realizará un exame final que servirá de recuperación parcial/total segundo as partes non superadas. A avaliación ordinaria poderá incluír a realización de probas específicas finais, ademais das probas e procedementos recollidos dentro da aplicación da avaliación continua. Os alumnos que non a superaran a convocatoria ordinaria terán a posibilidade de presentarse á convocatoria extraordinaria. De cara á avaliación extraordinaria, o alumno terá que realizar unha proba escrita e, unha vez superada esta, unha proba práctica da materia.	
ADAPTACIÓNS CONTEMPLADAS ANTE UNHA ENSINANZA TELEMÁTICA	
Emprego da plataforma moodle (respetando a estrutura de contidos descrita para a ensinanza presencial) para compartir apuntamentos e contidos co alumnado, así como para programar e entregar as tarefas (comentarios críticos, memorias das prácticas). Posible uso de foros e/ou pequenas tarefas de seguimento tipo test ou de resposta curta, no caso dun confinamento prolongado ou corentena de todo o grupo. Plataforma Webex para vídeo-clases e vídeo titorías: clases online, posta en común das lecturas realizadas, titorías, etc. Emprego do correo electrónico edu.xunta e do sistema de mensaxería de moodle: notificacións e comunicación en xeral. De darse o caso, realización da proba escrita a través de moodle. No caso de que un ou varios alumnos teñan que entrar en corentena, propóranse actividades complementarias ou substitutivas ao traballo presencial. Os criterios de avaliación manteranse, en principio, conforme están expostos para a docencia presencial. De acordo ás circunstancias sobrevindas (confinamento, corentena, etc.) poderanse modificar para adaptalos a un posible (e prolongado) proceso de docencia a distancia. Nese caso, poderán incrementarse ou reducirse as porcentaxes dos epígrafes da avaliación, sempre co acordo do departamento e traslado inmediato da información ao alumnado.	
ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso. As titorías poderán ofrecerse no despacho do profesor ou mediante correo electrónico	
BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA	
Blank, S. (1990). An introduction to plastics and rubbers in collections. <i>Studies in</i>	

Conservation, 35(2), 53-63.

- Horie, C. V.: *Materials for Conservation. Organic Consolidants, Adhesives and Coatings*. London, Butterworths, 1987, 1990 (reedición).
- Lidia Righi. *Conservar el Arte Contemporáneo*. Ed. Nerea.
- Grattan, D. W. (1993). Degradation rates for some historic polymers and the potential of various conservation measures for minimizing oxidative degradation. In *Symposium'91: saving the twentieth century; the degradation and conservation of modern materials= Sauvegarder le XXe siècle la dégradation et la conservation des matériaux modernes* (pp. 351-361).
- Canadian Conservation Institute. (1993). *Saving the Twentieth Century: the Conservation of Modern Materials*.
- Anita Quye and Colin Williamson: *Plastics. Collecting and Conserving*. NMS 1999.
- Shashoua, Y. (2012). *Conservation of plastics*. Routledge.
- Shashoua, Y., & Thomsen, S. (1993). A field trial for the use of Ageless in the preservation of rubber in museum collections. In *Symposium'91: saving the twentieth century; the degradation and conservation of modern materials: abstracts= Sauvegarder le XXe siècle la dégradation et la conservation des matériaux modernes* (pp. 363-372).
- Jablonski, E., Learner, T., Hayes, J., & Golden, M. (2003). Conservation concerns for acrylic emulsion paints. *Studies in Conservation*, 48(sup1), 3-12.
- Morgan, J., & Galleries Commission. (1991). *Conservation of plastics: an introduction to their history, manufacture, deterioration, identification and care*.